

Kamilla Rydahl
Utvecklare villkor för konstnärligt skapande
040-675 37 61
kamilla.rydahl@skane.se

PM

Datum 2020-08-21
Dnr/Ärendenr 2020-POL000220

1 (37)

Villkor för konstnärligt skapande

Inledning

Sedan januari 2020 bedriver kulturnämnden ett strategiskt utvecklingsarbete med särskilt fokus på villkor för konstnärligt skapande, ett arbete som tar form i samband med implementeringen av *Regional kulturplan för Skåne 2021-2024*. Det nya tvärgående utvecklingsområdet har påbörjats i en tid med kraftiga akuta utmaningar kopplade till Coronapandemin och Covid-19, vilket kräver omedelbara insatser och akuta lösningar för att upprätthålla den kulturella infrastrukturen även i kristid. De insatser som nu sker på statlig, regional och kommunal nivå, låter sig inte beskrivas till fullo i detta PM, då insatser sker dagligen, på alla nivåer och genom snabba beslut i syfte att ge omedelbar effekt. Flera av insatserna är av akut karaktär och effekten av dessa är inte möjliga att avläsa förrän Coronapandemin är över, eller har dämpats till en mer hanterlig nivå. Tvärpolitiska utmaningar på nationell nivå som redan tidigare har beskrivits i Statens offentliga utredning *Konstnär – oavsett villkor (SOU 2018:23)*, har dock blivit mer aktuella än någonsin, t ex gällande frågor om A-kassa, studiemedel (CSN), Sjukpenning-grundande inkomst (SGI), pension men också behovet av särskilda stöd till småföretagare inom kulturområdet. Även frågor om digitaliseringens övergripande konsekvenser har ställts på sin spets både utifrån perspektivet publikens möjlighet att ta del av konst och kultur digitalt, när många kulturella mötesplatser stängt, men också gällande professionens möjlighet att få betalt för sin konst i en digital kontext. Mer komplexa frågor, som handlar om att digitaliserade mötesplatser inte kan ersätta möten med publiken i fysiska rum, har ställts på sin spets under pandemin. Digitaliseringens övergripande konsekvenser gäller även den digitala kompetensen inom fältet och i kulturnämndens utlysning av express-stöd, med anledning Coronapandemins konsekvenser för professionella kulturskapare våren 2020, sökte många enskilda kulturskapare stöd för fortbildning inom digitala färdigheter och/eller för att uppdatera sina hemsidor/digitala kanaler.

Konstnärligt skapande är ett av fem tvärgående utvecklingsområde i *Regional kulturplan för Skåne 2021-2024*. Kulturförvaltningen kommer att konkretisera insatser under dessa utvecklingsområden i interna handlingsplaner för planperioden. Detta PM kommer utifrån inriktningen i kulturplanen att utgöra underlag i framtagnandet av en intern handlingsplan för utvecklingsområdet *Konstnärligt skapande*. Syftet med en intern handlingsplan är att specificera Region Skånes roll och insatser under planperioden. Handlingsplanen ska tas fram i samverkan mellan kulturförvaltningens utvecklings- och verksamhetsområden, i dialog med andra relevanta verksamheter inom Region Skåne samt i extern dialog med konst- och kulturområdenas (bransch- och fackliga-) organisationer, Region Skånes kollegier och referensgrupp för det fria kulturlivet och andra för området relevanta nätverk och organisationer.

Vid kulturnämndens sammanträde 2020-05-07 presenterade kulturförvaltningen en särskild översikt över konsekvenser för kulturlivet kopplade till Coronapandemin och Covid-19 och en sammanställning av enkätsvar från kulturaktörerna var ett ärende vid kulturnämndens sammanträde 2020-06-18, därför görs ingen specifik presentation av konsekvenserna av Coronapandemin i detta PM. Till detta PM finns däremot en bilaga med en samlad överblick över de centrala branschorganisationer som på olika sätt organiserar och företräder de professionella kulturskaparna såväl nationellt som regionalt.

Regional kulturplan för Skåne 2021-2024

Region Skånes insatser för att nå de kulturpolitiska målen utgår från en helhetssyn på de utmaningar och möjligheter som finns på kulturområdet. Globala megatrender som klimatförändringar, globalisering, migration, urbanisering, demografisk utveckling och digitalisering medför nya utmaningar som inte bara kan knytas till enskilda konst- och kulturområden utan är gemensamma för kultursektorn, regionen och kommunerna.

Kulturplanen vilar på tre bärande principer som är utgångspunkterna för Region Skånes kulturpolitik: *kulturens egenvärde*, *kulturens demokratiska grund* och *kulturens kraft i samhällsbygget*. Tillsammans med de kulturpolitiska målen att *Hela Skåne ska utveckla och ha tillgång till ett rikt och dynamiskt kulturliv av hög kvalitet med både bredd och spets som fler ska ha förutsättningar att delta i och ta del av på lika villkor*, utgör principerna grunden för det långsiktiga utvecklingsarbetet i regionen.

Kulturplanens utvecklingsambitioner ska bidra till en väl fungerande kulturell infrastruktur för produktion och förmedling av konst och kultur, där erfarenheter kan delas, kompetens överförs och upplevelser spridas. I Skåne finns ett utbyggt nät av kulturinstitutioner, fria grupper, idéburna organisationer

och andra kulturaktörer som representerar olika konstnärliga och kulturella former och uttryck.

Regional kulturplan för Skåne 2021-2024 sätter därför fokus på tvärgående utvecklingsarbete och pekar ut fem prioriterade områden: *Konstnärligt skapande*, *Delaktighet och medskapande*, *Kulturens rum och platser*, *Barns och ungas rätt till kultur* och *Digital utveckling*. Syftet är att främja ökad samverkan för att möta ett allt mer komplext och diversifierat samhälle och flytta fram positionerna när det gäller att skapa goda förutsättningar för ett rikt och inkluderande kulturliv.

Utvecklingsområde 3.1 Konstnärligt skapande

Region Skåne ska vara en förebild med goda förutsättningar för professionellt konstnärligt skapande. I Skåne finns ett högkvalitativt kulturliv med både bredd och spets. I det konstnärliga skapandet och de olika kulturuttrycken ryms såväl kontinuitet som förnyelse. Nya konstnärliga uttryck och experiment utmanar traditioner och rådande kvalitetsuppfattningar.

För att fånga, spegla och problematisera vår historia, samtid och framtid behövs en mångfald av röster. Fria och självständiga konstnärer och kulturskapare från hela världen och alla delar av samhället är en del av demokratin. Genom att stärka och förbättra kulturskaparnas villkor skapas förutsättningar för konstnärlig frihet och kvalitet. För att konstnärer och kulturskapare ska kunna verka professionellt och försörja sig på sin yrkesutövning måste kulturpolitiken samspela med insatser från andra politikområden i frågor som bland annat rör upphovsrätt, arbetsmarknad och socialförsäkringar.

Möjligheter till konstnärlig produktion ska finnas i hela Skåne. Den kulturella infrastrukturen för såväl produktion som distribution behöver stärkas och anpassas efter både de olika konst- och kulturområdenas speciella förutsättningar och behov, samt efter lokala förhållanden och möjligheter. En förutsättning för fortsatt utveckling är att det skapas utrymme för fler professionella kulturskapare att etablera sig i Skåne.

Konstnärliga utbildningar vid universitet och folkhögskolor i regionen ger ett gott utgångsläge för att attrahera blivande kulturskapare att stanna och därigenom bidra till att stärka Skåne som ett nav för konstnärlig produktion.

De offentligt finansierade kulturinstitutionerna spelar en stor roll, både genom sin egen kärnverksamhet och som en resurs för övriga kulturlivet och det omgivande samhället. Det är viktigt att det finns möjligheter till ett konstnärligt utvecklingsarbete såväl inom som utanför institutionerna samt inte minst i samspelet mellan olika aktörer. För att säkerställa en bredd i genrer, format och uttryck krävs en hållbar offentlig finansiering, samtidigt som det måste finnas en beredskap för att ge plats åt nya former och uttryck.

Region Skåne vill:

- Främja en mångfald av konst- och kulturuttryck
- Stärka konstnärlig produktion i hela Skåne
- Stimulera nya modeller, metoder och samarbeten för konstnärliga experiment
- Stärka samverkan mellan kultur- och utbildningssektorn
- Främja kunskapsdelning och erfarenhetsutbyte inom kultursektorn
- Bedriva strategiskt påverkansarbete kring kulturskapares villkor
- Förbättra villkoren för konstnärligt skapande för alla oavsett funktionsförmåga
- Stärka samspelet mellan stödstrukturer för näringsliv och kultur

Kulturnämndens verksamhetsplan och budget

Kulturnämndens verksamhetsplan och budget är en årlig konkretisering och resurssättning av insatserna i kulturplanen. Kulturnämndens verksamhetsplan och budget bygger även på Region Skånes gemensamma styrande mål och tillsammans med de kulturpolitiska målen utgör detta grunden för kulturförvaltningens arbete.

Kulturnämndens mål, strategier och inriktning för den regionala kulturpolitiken fastställs av regionfullmäktige i den regionala kulturplanen. Kulturplanen är utformad i dialog med Skånes kommuner och hela kulturlivet, inklusive den idéburna sektor, inom ramen för kultursamverkansmodellen som regleras av förordning (2010:2012) om omfördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet.

Kulturstöd

För att utveckla kulturlivet i Skåne fördelar Region Skåne olika former av kulturstöd. Målet är att Skåne ska ha ett rikt konst- och kulturliv av hög kvalitet med både bredd och spets som alla har möjlighet att ta del av. Kulturnämnden beslutade 2020-02-13 om ny stödstruktur och stödformer, vilken träder i kraft i januari 2021. Stödstrukturen ska bidra till såväl långsiktighet som dynamik vad gäller kulturstöd och skapa balans mellan målstyrning och konstnärlig frihet, profilering och samverkan. Från och med 2021 innefattar stödstrukturen *Verksamhetsstöd*, *Verksamhetsstöd studieförbund*, *Projektstöd* och *Särskilda stöd*.

Verksamhetsstöd syftar till att upprätthålla, utveckla och stärka den kulturella infrastrukturen i Skåne. Verksamhetsstödet ska främja kontinuitet och skapa långsiktiga förutsättningar för utveckling av den kulturella infrastrukturen. *Verksamhetsstöd till studieförbund* avser studieförbundens regionala infrastruktur och ska främja utveckling inom överenskomna områden. *Projektstöd* avser kategorierna produktionsstöd, utvecklingsstöd och tematiska stöd. Projektstöd riktar sig främst till verksamheter som inte erhåller verksamhetsstöd. Produktionsstöd avser kulturstöd för publik verksamhet på professionell nivå. Stödet ska bidra till ett rikt och brett kulturutbud och en kulturell mångfald för invånare och besökare i Skåne. Stödet omfattar olika konst- och kulturområden och avse såväl konstnärliga produktioner som genomförande av andra professionella kulturarrangemang för publik. *Utvecklingsstöd* syftar till att tillvarata och synliggöra idéer till utveckling inom kulturområdet. Det ska stimulera och stödja det professionella kulturlivet, attrahera och fånga det nyskapande och bidra till en mångfald aktörer. Utvecklingsprojekten ska ha regional relevans och bidra till kulturell mångfald. *Tematiska stöd* avser stöd till riktade utvecklingsåtgärder, särskilda kulturpolitiska prioriteringar och stöd utifrån antagna handlingsplaner och *Särskilda stöd* kan beviljas utifrån identifierade specifika behov eller särskild satsning inom ramen för kulturnämndens verksamhetsplan och budget. Särskilda stöd utlyses inte. Redovisning görs enligt anvisningar i beslut.

I dagsläget kan professionella konstnärer i Region Skåne söka stöd för vissa projekt genom utvecklingsstöd, vilket i sin tur kräver medfinansiering av kommuner och/eller andra bidragsgivare. Enskilda konstnärer kan inte söka stöd för eget konstnärligt utvecklingsarbete eller för produktion av konstverk. Det stöd som utöver utvecklingsstöd, hittills har haft starkast koppling direkt till den enskilde professionella konstnären är det som utlysts för internationell residensutveckling (*artists-in-residence* program).

Viss ersättning för konstnärliga verk inom olika konstarter såsom litteratur, musik och bildkonst kan fås genom de branschorganisationer som företräder den enskilde konstnären. Dessa stöd är dock ersättningar för redan sålda och/eller visade verk enligt särskilda tariffer och ersättningsmodeller. I övrigt är konstnärer hänvisade till direkt försäljning av konstnärliga verk och till intäkter från t ex turnéer, film- och scenproduktioner och biblioteksersättning.

Verksamhetsstöd

Alla verksamheter med verksamhetsstöd har särskilda villkor. Några av dessa villkor är gemensamma för alla verksamheter, andra är specifika för respektive mottagares verksamhet. Utgångspunkt för verksamhetsstöd är de nationella och regionala kulturpolitiska målen och verksamheterna ska bidra till kulturnämndens målsättning att invånare i Skåne ska ha möjlighet att ta del av kulturlivet på lika villkor. De gemensamma villkoren pekar på barn och unga som prioriterad målgrupp, att kulturen ska vara livskraftig i alla delar av Skåne, att alla invånare i Skåne ska ha möjlighet att ta del av och uttrycka sig genom kultur oavsett kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk

och kulturell tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionalitet, sexuell läggning, ålder, socioekonomiska förutsättningar eller bostadsort. Verksamheter som uppbär verksamhetsstöd ska aktivt arbeta för att förebygga och hantera sexuella trakasserier och övergrepp i sin verksamhet och samtliga verksamheter ska bidra till att Region Skånes miljöpolicy och miljömål uppnås.

De särskilda villkoren för respektive mottagare av verksamhetsstöd lyfter fram kärnverksamhet som finansieras av kulturnämnden, publikperspektivet, verksamhetens förhållande till andra delar av samhället samt särskilda utvecklingsfokus.

Flertalet av de verksamheter som uppbär verksamhetsstöd har avgörande betydelse för konstnärers möjligheter att verka i regionen. Scenkonstinstitutionerna, t ex Malmö Opera med över 250 anställda, är stora arbetsgivare av konstnärlig personal såsom musiker, dansare, skådespelare och regissörer. Sammantaget genererar dessa verksamheter hundratals arbetstillfällen och är därmed betydande för den starka infrastrukturen för konstnärligt skapande inom scenkonst och musik. Utöver det stora antalet fast anställda får även ett stort antal frilansande aktörer, från olika professioner, uppdrag i samband med produktion av nya uppsättningar. Färdiga produktioner turnerar ofta under längre tid och för skådespelare som inte har fasta anställningar ger detta i sin tur oftast arbete under en längre tid. Institutionernas och organisationernas verksamheter skapar därmed ett stort antal arbetstillfällen för professioner inom scenkonstområdet.

Som en konsekvens av utredningen *Konstnär – oavsett villkor (SCU 2018:23)* beslutade regeringen, som en av flera åtgärder, att återrapporteringskrav om efterlevnaden av det så kallade MU-avtalet införs i samtliga statliga museers regleringsbrev för 2020, som bedriver utställningsverksamhet. MU-avtalet är ett avtal som gäller för statliga institutioner och bestämmer ekonomisk ersättning till konstnärer, som till exempel bildkonstnärer, fotografer, konsthantverkare och tecknare för att ställa ut verk som konstnären äger. För närvarande finns inga specifika skrivningar i villkoren för regionalt verksamhetsstöd och pågående utvecklingsprojekt, beträffande huruvida verksamheterna ska följa de branschavtal som reglerar ersättning till konstnärer och kulturutövare som verksamheterna samverkar med och anlitar i olika projekt.

Nya Kulturdatabasen används av *Myndigheten för kulturanalys* för att samla in data till officiell statistik för museer och scenkonst och av *Kulturrådet* för uppföljning av statliga bidrag enligt kultursamverkansmodellen. *Nya Kulturdatabasen* används även av regionerna för uppföljning av verksamheter med regionala bidrag. En av regionernas tilläggsfrågor är om verksamheterna tillämpar *Medverkansersättning* eller *Utställningsersättning*. Då frågan inte ingår i Kulturanalys officiella statistik görs uppföljning endast på regional nivå.

I dagsläget kan verksamheterna dock inte att kryssa för båda alternativen i ersättningsmodellen, vilket behöver korrigeras.

Myndigheten för kulturanalys, Nya Kulturdatabasen: <https://kulturanalys.se/statistik/kulturdatabasen/>

På scenkonst- och musikområdet finns det olika kollektivavtal som reglerar ersättningen till de medverkande konstnärerna såväl inom det fria området som för de offentliga institutionerna. Kollektivavtalen omfattar såväl ersättning för det nedlagda arbetet som ersättning för rättigheterna.

Sökbara stöd

I dagsläget finns ingen samlad analys eller beskrivning av hur sökbara utvecklingsstöd och riktade utvecklingsmedel specifikt har genererat, eller syftar till att generera, förbättrade villkor för konstnärligt skapande. Däremot finns exempel på insatser som har gjorts med såväl sökbara särskilda utvecklingsmedel och riktade utvecklingsmedel i syfte att specifikt stärka professionens möjligheter.

Sökbara utvecklingsstöd syftar till att ta vara på och synliggöra idéer till utveckling inom kulturområdet. De ska stimulera och stödja Skånes professionella kulturliv och bidra till ett brett kulturutbud för invånare och besökare. Utvecklingsprojekten ska ha ett regionalt mervärde och medverka till Skånes utveckling och attraktionskraft. Projekten ska representera olika konst- och kulturformer och bidra till kulturell mångfald och ökad jämställdhet. Även interregionalt och internationellt samarbete ska tas tillvara. I dagsläget finns två frågor i blanketten för ansökan om utvecklingsstöd, som är specifikt kopplade till villkor för konstnärligt skapande utifrån hur projektet följer branschavtal på området:

1. Vilken typ av kollektivavtal tillämpas?
2. Tillämpas MU-avtalet (avtalet om konstnärers medverkan och ersättning vid utställningar)? Om nej - skriv kommentar.

Redovisningar av erhållet projektstöd visar hur projektet har genomförts enligt ansökan, vilket innebär att det för det mesta framgår av budgeten vilken ersättning som utgått till medverkande professionella konstnärer. I dagsläget finns däremot ingen samlad bild av hur stor andel av projektbudgetarna som direkt når den professionella konstnären genom t ex arvode och/eller anställning inom det specifika projektet, eller om branschavtal så som MU-avtalet har följts.

Exempel på sökbara utvecklingsstöd som haft specifikt syfte att stärka villkoren för konstnärligt skapande är bl.a. stödet till internationell residensutveckling (*artists-in-residence-program*). Under åren 2015-2018 fördelade kultur nämnden totalt 3 670 000 kronor till residensutveckling i Skåne. Syftet med

stödet var att stimulera fler kulturaktörer att bjuda in professionella konstnärer och kulturutövare från andra länder. Dessa medel söktes av och fördelades till institutioner och organisationer med regionalt verksamhetsstöd men också till andra aktörer, med annan grundfinansiering, som bedömdes ha en hög kvalitativ verksamhet som överensstämde med kriterierna för stödet.

Exempel på sökbara särskilda utlysningar av utvecklingsmedel med indirekt koppling till villkor för konstnärligt skapande är *Developer in residence*, som verksamheter med regionalt verksamhetsstöd kunde ansöka om under åren 2013-2018. Syftet med dessa medel var att skapa bättre förutsättningar för Skånes kulturaktörer att använda digital teknik för att producera och sprida kultur samt att öka medborgarnas möjligheter att ta del av kultur digitalt. 2013-2018 fördelades 5 651 000 kronor inom ramen för *Developer in Residence*. De flesta projekten hade fokus på att med digitala metoder utveckla möjligheterna för publiken att ta del av professionell konst, men bland de beviljade stöden fanns även några projekt som hade en direkt koppling till konstnärligt utvecklingsarbete.

Inom det digitala området kan också nämnas utlysningen för digital utveckling som genomfördes 2017. Då gavs möjlighet att söka stöd för projekt som med digitala element och i konstnärligt syfte utforskade och utvecklade nya uttryck, innehåll eller förmedling. Tio projekt beviljades stöd om sammanlagt 1,2 miljoner kronor.

Strategier, handlingsplaner och andra strategiska samverkansdokument

Inom vissa utvecklingsområden finns specifika strategier och handlingsplaner. De verksamhetsområden som, utöver att de beskrivs i den regionala kulturplanen, även har specifika strategier och handlingsplaner, kan genom olika satsningar verka för konstnärlig utveckling och stärkta villkor för konstnärligt skapande inom ramen för dessa. Med utgångspunkt i respektive strategi och handlingsplan och med medel ur den budget som (i vissa fall) är kopplad till densamma, kan insatser göras som direkt och indirekt stärker villkoren för konstnärligt skapande.

I vissa av strategierna och handlingsplanerna finns särskilda skrivningar med fokus på konstnärlig utveckling och villkor för konstnärligt skapande, men i de flesta fall är kopplingen till den professionella utövaren mer ospecifik.

Revideringar av strategier och handlingsplaner

Som en konsekvens av att *Konstnärligt skapande* är ett av fem tvärgående utvecklingsområden enligt *Regional kulturplan för Skåne 2021-2024*, bör skrivningar med fokus på *Villkor för konstnärligt skapande* förtydligas i de revideringar av strategier, handlingsplaner och andra överenskommelser och samverkansavtal, som kommer att påbörjas under planperioden.

I dagsläget finns regionala strategier, handlingsplaner och överenskommelser inom följande områden:

- Strategi för film och rörlig bild 2015-2020.
- Handlingsplan för rörlig bild: film, digitala spel och transmedia 2015-2020.
- Internationell strategi för kulturnämndens verksamhetsområde (2011)
- Region Skånes handlingsplan för litteratur och serier (2018-2023)
- Region Skånes strategi för gestaltad livsmiljö – arkitektur, form och design (2018).
- Strategi för digital kultur (2013-2015).
- Handlingsplan för kulturella och kreativa näringar 2013-2020
- Riktlinjer för fast konstnärlig gestaltning i Region Skånes fastighetsbestånd (Nya Riktlinjer för konstnärlig gestaltning beslutas i Region Skånes Kulturnämnd 20-05-07 och Servicenämnd 20-05-14 maj samt i Regionstyrelsen i september 2020).
- Riktlinjer för inköp av lös konst till Region Skånes konstsamling (2012)
- Region Skånes strategi och handlingsplan för kultur och hälsa 2015-2020.
- Överenskommelse mellan folkbildningen i Skåne och Region Skåne (2016-2030).
- Regional biblioteksplan för Skåne 2017-2020.
- Kulturnämndens strategi för Forskning, utveckling och utbildning (2011) samt ett flertal separata överenskommelser med universitet och högskolor i Skåne, kring specifika samarbeten.

I samband med revideringar av befintliga strategier, handlingsplaner och överenskommelser etc, kan villkor för konstnärligt skapande lyftas fram än tydligare. Stärkta skrivningar i reviderade dokument ska såfall synkroniseras med hur utvecklingsområdet *Konstnärligt skapande* beskrivs i *Region Skånes kulturplan för 2021-2024*. Andra särskilt viktiga aspekter med koppling till villkor för konstnärligt skapande, är vikten av kunskap om kultur- och konststartsområdenas branschavtal och ersättningar, information om rutiner för upphandlingar, samt kunskap om upphovsrätt och befintliga lagar på kulturområdet. Skrivningar med koppling till t ex branschavtal och kulturområdets lagar kan behöva förtydligas i samband med revideringar.

I dagsläget finns ingen samlad process som säkrar perspektivet villkor för konstnärligt skapande i framtagandet av, eller revidering av, strategier, handlingsplaner och andra strategiska samverkansdokument.

De utvecklingsområden som inte har några specifika strategier, handlingsplaner eller andra typer av överenskommelser gör i dagsläget riktade insatser med utgångspunkt i den regional kulturplanen.

Dels stöts områdena genom verksamhetsstöd och utvecklingsstöd, men även genom riktade insatser. I dagsläget finns inga specifika handlingsplaner eller strategier för konststartsområdena musik, dans, teater, cirkus eller bildkonst och form.

Exempel på riktade insatser som syftar till att stärka villkoren för konstnärligt skapande, inom områden som inte har särskilda strategier eller handlingsplaner utan driver utveckling utifrån den regionala kulturplanen, är *Bästa Biennalen* (öronmärkning av arvode till professionella konstnärer, för mindre kommuner och organisationer med för att säkra fler uppdrag till konstnärer på fler platser i Skåne), *(X) Sites* (Open call till professionella konstnärer, för uppdrag offentlig konst längs med Kattegattleden), *Skåneleden konst* (öronmärkning av arvode till professionella konstnärer). Särskilda och olika former av riktade insatser inom ramen för bildkonst och form utgår ifrån Region Skånes kulturplan samt med stöd ur den samlade bilden av bildkonstens och formområdets infrastruktur som inrymmer kartläggningar, grafiska översikter och beskrivningar av områdenas utveckling mellan åren 2005-2019. (*Bildkonstens och formområdets infrastruktur i Skåne 2015-2019*, samt *PM Bildkonstens infrastruktur i Skåne 2005-2014*)

En riktad satsning för att stärka hela det fria musiklivet påbörjades under 2017 genom ökat stöd till *Musikcentrum Syd* och *Musik i Syd*. *Musikcentrum Syd* är en medlemsdriven organisation för musiker i södra Sverige och har sedan starten 2015 successivt ökat sin verksamhet. Under 2018 har ett utvecklingsarbete initierats för att främja scenen för popmusik i Skåne. Målet är att stärka de skånska arrangörerna genom ekonomiskt stöd samt nätverksarbete för ökad kunskap och kompetens. Därmed kan fler konserter arrangeras, utbudet breddas och fler artister och band ges möjlighet till speltillfällen i regionen.

Under 2019 fördelade kulturnämnden 500 tkr till utveckling av olika konstnärliga residens inom scenkonstområdet, t ex beviljades *Inkonst* medel för utveckling av residens i syfte att ge fler kulturaktörer möjlighet att skapa sin konst och sina akter med stöd av Inkonsts kunskap och infrastruktur. En annan riktad insats under 2020, är stödet till *Bastionen*, en gästspelsscen och plattform i Malmö för den fria scenkonsten, vilka beviljades stöd för att kunna möta behoven och efterfrågan på stöd från det fria kulturlivet vad gäller lokaler, teknik, publikarbete och marknadsföring.

Inom scenkonsten är *Bibu* ett exempel på insatser som syftar till att stärka villkoren för konstnärligt skapande. *Bibu* är Sveriges viktigaste mötesplats med, för och om professionell scenkonst för ung publik - en arena där alla som arbetar med barn, unga, scenkonst och kultur samlas varannan vår för att uppleva och diskutera scenkonst för barn och unga. *Bibu* ger även professionen möjlighet till kompetensutveckling, utveckling och arbetstillfällen med avtalsenlig ersättning för de aktörer som väljs ut av juryn för att spela under biennalen.

Att det finns tillgång till daglig träning och speciellt anpassade lokaler för konstnärligt skapande är grundläggande förutsättningar för att kunna verka

och utvecklas som professionell konstnär inom dans och cirkus. Detta är något som *Danscentrum Syd* och *Karavan Malmö* kan erbjuda konstnärer inom respektive konstområde. *Milvus Artistic Research Center (MARC)* är ett centrum med regionalt stöd för konstnärligt undersökande inom framför allt dans och koreografi och erbjuder danskonstnärer residens för kortare och längre perioder i sina lokaler i Knislinge, Östra Göinge kommun. Olika typer av konstnärsresidens är något som blir allt mer aktuellt inom scenkonsten. *Danscentrum Syd*, *Karavan*, *Inkonst*, *Bastionen* och *Ifö Center* är exempel på organisationer som fått stöd från Region Skåne för residensverksamhet som bland annat kan omfatta tillgång till lokaler, nätverk och arvode till konstnärerna. De viktigaste riktade insatserna för att stärka konstnärernas villkor inom scenkonstområdet är annars utvecklingsbidragen där den absolut största delen av medlen går direkt till att arvoda professionella konstnärer och kulturskapare inom olika professioner.

Region Skånes konstsamling och fast konstnärlig gestaltning

Genom inköp och upphandling av konst från professionella bild- och formkonstnärer är Region Skåne en viktig aktör gällande intäkter till den enskilde konstnären. Inköp av lös konst till Region Skånes konstsamling görs främst via gallerier och andra rum för visning av konst, vilket i sin tur innebär att regionen även stöttar infrastrukturen för visning och förmedling av konst. Genom Region Skånes konstsamling samt genom upphandling av konstnärliga gestaltungsprojekt inom Region Skånes fastighetsbestånd, stärks den enskilde konstnärens möjligheter till inkomst samtidigt som invånarnas tillgänglighet till professionell konst ökar.

Konstsamling består av 33 335 verk (2019). Ca 90% av konstverken är utplacerade i de lokaler som Region Skåne förvaltar och bedriver verksamhet i. Konstverken finns registrerade i en konstdatabas. Den praktiska hanteringen av samlingen sköts av servicenämnden och Regionservice på uppdrag av kulturnämnden. Riktlinjer för inköp av konst har utarbetats av kulturnämnden tillsammans med servicenämnden och antagits av regionstyrelsen. Arbetet med underhåll, katalogisering, inventering samt tillgängliggörande av konstsamlingen har förstärkts och är från och med 2015 ett långsiktigt arbete med särskilt utvecklingsfokus. Drift av konstsamlingen ingår i kulturförvaltningens budget. Under 2020 genomförs en översyn och revidering av *Överenskommelse mellan Kultur Skåne och Regionservice avseende drift av region Skånes konstsamling* tecknad 2010.

Den fasta konstnärliga gestaltningen är en del av Region Skånes ambition att skapa attraktiva och välkomnande arbets- och vårdmiljöer. Region Skånes arbete med fast konstnärlig gestaltning tar avstamp i Region Skånes värderingar: att vara välkomnande, att vara drivande samt att visa omtanke och respekt. Inom Region Skåne har Regionservice ansvar för inköp och upphandling av fast konstnärlig gestaltning vid om- och nybyggnation av Region Skånes fastigheter. Region Skåne tillämpar en dialog- och behovsmodell för att

identifiera och fastställa storleken på bygginvesteringskostnaden för fast konstnärlig gestaltning i ett byggprojekt.

2016 antogs *Riktlinjer för fast konstnärlig gestaltning inom Region Skånes fastighetsbestånd*, gemensamt av kulturnämnden och servicenämnden. De nya riktlinjerna ersatte *Konstnärlig utsmyckning* (KU/050061) från 2015. Syftet var att beskriva mål och strategi med fast konstnärlig gestaltning samt utgöra underlag för uppdragsbeskrivning och genomförandet av fast konstnärlig gestaltning i framtida byggnader och Region Skånes befintliga fastighetsbestånd. Nya Riktlinjer för konstnärlig gestaltning beslutas i Region Skånes Kulturnämnd 20-05-07 och Servicenämnd 20-05-14 maj samt i Regionstyrelsen i september 2020. Detta innebär att vid all nybyggnation och större ombyggnation går en del av byggbudgeten till att finansiera både lös konst och fast gestaltning.

Offentlig konst i Skånes kommuner

Kommunerna i Skåne är stora beställare av konst och konstnärliga tjänster. Nätverket för offentlig konst i Skåne (NOKS) bildades under 2018 med stöd av Region Skåne. Nätverket drivs av kommunerna i Skåne i syfte att förbättra och utveckla hanteringen av offentlig konstnärlig gestaltning i Skåne och höja konstens status och skapa en mer central roll för konsten i planeringen och byggandet av gemensamma offentliga rum.

Distribution, förmedling, arrangörsled och mellanhänder

Inom ramen för distribution, förmedling och arrangörsstöd finns såväl särskilda sökbara medel t ex genom regional biblioteksutveckling, som verksamheter, som i sitt uppdrag arbetar specifikt med att förmedla professionell scenkonst och musik i hela Skåne. Inom konststartsområdena scenkonst och film finns *konsulenter* som på olika sätt främjar och stärker respektive konststartsområde. I Skåne är konsulenternas huvudmän verksamheter som uppstår regionalt verksamhetsstöd t ex Riksteatern Skåne och Musik i Syd. Musik i Syd och Riksteatern Skåne distribuerar och förmedlar subventionerad professionell scenkonst, vilket i sig genererar uppdrag för professionen inom området.

Kollektivverkstäderna i Skåne är verksamheter som tillsammans med centrumbildningarna, utgör arbetsplatser för professionen, men förmedlar även uppdrag och genererar arbetstillfällen till sina medlemmar i hela regionen. I Skåne finns i dagsläget fem medlemsbaserade kollektivverkstäder samt en verkstad (stiftelse) som även är öppen för allmänheten, som uppstår verksamhetsstöd. Centrumbildningarna samlar de fria professionella kulturutövarna i Sverige. De förmedlar och producerar kultur över hela landet och är specialister på sina medlemmars verksamhet, som i sin tur är samlade i 13 olika organisationer. Centrumbildningarna får statligt stöd och inom ett flertal konstområden finns även regionala organisationer, av vilka flera uppstår regionalt verksamhetsstöd. Centrumbildningarna utgörs av: *Centrum för dramatik, Centrum för fotografi, Danscentrum, FilmCentrum, Författarcentrum, Illustratörcentrum, Konsthantverkscentrum, Konstnärscentrum, Musikcentrum*

Riks, Seriefrämjandet, Teatercentrum, Översättarcentrum, och Manegen - centrum för cirkus, varieté och gatuperformance.

2017 genomförde *Institutet för kvalitetsindikatorer AB (Indikator)* på uppdrag av Region Skånes kulturnämnd en genomlysning av nio regionala centrumbildningar: *Seriefrämjandet, Centrum för dramatik Syd, Författarcentrum Syd, FilmCentrum Syd, Danscentrum Syd, Konstnärscentrum Syd, Teatercentrum Södra, Musikcentrum Syd* och *Konsthantverkscentrum Skåne*. Samtliga nio centrumbildningar erhåller årligt verksamhetsstöd från Region Skånes kulturnämnd.

Rapporten ger en systematisk och faktabaserad beskrivning av respektive centrumbildning och inrymmer en sammanfattning av prioriterade slutsatser från det insamlade materialet. Rapporten ger också exempel på och föreslår hur metoder och samverkan mellan centrumbildningarna men också mellan de regioner som centrumbildningarna verkar i, tillsammans med gemensam kunskaps- och kompetensutveckling och metoder för att mäta produktivitet, kan stärka utvecklingen av såväl den enskilde centrumbildningen som de gemensamma grundförutsättningarna för alla centrumbildningarna.

Under 2019-2020 genomfördes *Kartläggning subventionerad kultur för barn och unga i Region Skåne 2019/2020*, (Kulturnämnden 2020-06-18). I uppdraget ingick även att göra en fördjupad analys samt ge förslag på hur Region Skåne kan utveckla system som är anpassade efter alla konst- och kulturområdets specifika förutsättningar. Utgångspunkten för uppdraget har varit att det är målgruppens, barn och ungas, intresse som står i fokus. Det handlar om deras rätt att kunna ta del ett brett utbud av konst och kultur av hög kvalitet. Kartläggningen har alltså fokus på målgruppen barn och unga men är av stor vikt för professionella kulturskapare i regionen då den också rymmer frågor som handlar om vilka möjligheter till arbetstillfällen som skapas genom subventionssystemet, något som behöver analyseras vidare.

I utredningen *Konstnär – oavsett villkor* (SOU 2018:23) beskrivs under rubriken *Mellanhänder mellan konstnärer och köpare* vikten av de aktörer som agerar sammankopplande och förmedlande mellan professionella konstnärer och försäljning av konstnärliga verk. Dessa mellanhänder drivs med olika syften och på olika grund, såväl ideologiskt som ekonomiskt och utgör viktiga delar i det professionella kulturlivets infrastruktur och ekosystem. Det gäller till exempel skivbolag, konsert- och klubbarrangörer, curatorer, gallerier, bokförlag och litterära agenter med flera. I vissa fall är det en offentligt finansierad verksamhet som agerar mellanhand, t ex en centrumbildning, en institution eller en kommun genom t ex sitt bibliotek eller Skapande skola-projekt. Många gånger är dock mellanhanden en verksamhet som drivs på frilansbasis och i företagsform, vilket i sin tur rymmer särskilda utmaningar för just dessa professioner.

I samverkan mellan de verksamhetsområdena *Biblioteksverksamhet* och *Litteratur och serier* sker ett särskilt utvecklingsarbete med utgångspunkt i *Handlingsplan för litteratur och serier 2018- 2023*, vilken har tre perspektiv:

- Det litterära landskapet är ingenting utan sina utövare
- Arrangemang och mötesplatser gör litteraturen synlig
- Engagerade läsare skapar litteraturens förutsättningar

Med utgångspunkt i perspektivet *Det litterära landskapet är ingenting utan sina utövare*, finns en tydlig koppling till det konstnärliga skapandet, vilket stärker möjligheterna att utveckla och stötta ideér och verksamheter med ett direkt fokus på professionens möjligheter till konstnärlig utveckling. Handlingsplanen föregicks av en inventering, *En inventering av konstområdet litteratur i Skåne* som genomfördes 2015, för att samla och öka kunskap om området litteratur. Inventeringen beskriver villkoren och infrastrukturen för området litteratur och hur den ser ut i Skåne. Många regioner och landsting har i sina kulturplaner inordnat litteraturen inom biblioteksområdet och har här kopplat samman litteratur med demokratiska aspekter av läskunnighet och språklig förmåga. Kulturförvaltningen tog under 2016 dessutom fram förstudien *Litteratur och serier i Skåne – Vitalisering, samverkan, mångfald*, som är en kompletterande fördjupning av inventeringen. Inventeringen och förstudien låg sedan till grund för framtagandet av *Handlingsplan för litteratur och serier 2018- 2023*. Tillsammans bidrar dessa tre underlag till att öka kunskapen om området litteratur och serier i Skåne och till arbetet med att förbättra villkoren för författare, stödja utvecklingen av litterära scener och litterära arrangörer och verka för en mångfald inom det litterära området. Genom att lyfta litteraturen som en egen konstform och fokusera på författares villkor, litterär verksamhet i Skåne och stödformer inom litteraturområdet, har Region Skåne angett en inriktning för områdets utveckling på längre sikt.

Inom litteraturområdet genomförs därmed olika insatser och projekt med koppling såväl till *Regional kulturplan för Skåne 2021-2024* som till *Handlingsplan för litteratur och serier 2018- 2023* med specifikt fokus på att stärka den konstnärliga utvecklingen för etablerade och oetablerade författare, serieskapare, dramatiker och manusförfattare. Exempel på insatser som har direkt fokus på konstnärligt skapande inom området är regionalt stöd till utveckling av *Hedlandet – Litterärt residens på Revingehed*. Residenset ska bidra till att stärka och bredda utövarnas förutsättningar att livnära sig på sitt konstnärskap genom tillgång till kompetensutveckling, vistelsestipendier samt strukturer för samverkan och nätverk. Region Skåne och Lunds kommun har ett samverkansavtal i syfte att utveckla Lund som en litterär nod i Skåne/Sverige och Hedlandet är en naturlig utvecklingsinsats inom området. Ytterligare exempel är *Folkets hörna*, en litteraturscen som i samarbete med bl.a. Skissernas museum i Lund erbjuder etablerade författare samt elever och studenter vid de avancerade skrivartutbildningarna i Skåne, att möta en publik med sina textverk under arbete. *SerieLab på Mau* erbjuder serieskapare, forskare och läsare/publik en utforskande miljö för seriekonsten på institutionen

för Konst, Kultur och Kommunikation (K3) på Malmö universitet. Andra nationellt och internationellt etablerade mötesplatser och scener för litteraturområdet i Skåne är bland annat *MalmöTXT*, *Anti* och *Tusen Serier*. Tvärkonstnärliga regionala insatser och projekt bedrivs i samverkan mellan Centrum för Dramatik och Film i Skåne kring manuscoachning inom rörlig bild.

Kommunsamverkan

2019 kunde kommuner i Skåne söka stöd för samverkansprojekt för att främja förutsättningarna för invånare i Skåne att få tillgång till ett rikt konst- och kulturliv av hög kvalitet. Syftet med stödet till kommunerna var att verka för ett närmare samarbete mellan såväl kommunerna som mellan kommuner och Region Skåne och som krav ställdes att minst två kommuner skulle delta i samverkansprojektet. Utlysningen av kommunsamverkans-medlen skedde inom ramen för utvecklingsområdet Stad och land – en hållbar kulturpolitik för alla och hade främst fokus på att stärka förutsättningarna för att alla invånare i regionen att kunna ta del av och delta i Skånes konst- och kulturliv. En del av dessa projekt hade en indirekt koppling till förbättrade villkor för konstnärligt skapande, t ex genom att arbetstillfällen skapades för konstnärer inom ramen för de projekt som skulle genomföras.

I dagsläget finns ingen samlad bild av hur kommunsamverkanspengarna bidrog specifikt till att stärka möjligheterna för professionella konstnärer.

Fristäder för förföljda konstnärer

Kommuner eller regioner som vill bidra till att värna yttrandefriheten kan erbjuda förföljda författare, musiker, bildkonstnärer och andra professionella kulturskapare en fristad i Sverige under två år. Kommunen/regionen som tar emot en fristadskonstnär står för stipendium, bostad och kontakter. Totalt finns ett tjugotal fristäder i Sverige.

Region Skåne som sedan 2010 är medlem i ICORN, ett internationellt fristadsnätverk, vill verka för samordning och öka kunskapen om fristadsprogrammet i hela Skåne. Genom att bli en fristad kan en kommun ge en förföljd konstnär möjlighet att verka och samtidigt berika både sitt eget konstnärskap och värdkommunens kulturliv. Kommunens värdskap kan samtidigt bidra till internationaliseringen av det lokala kulturlivet.

I *Regional kulturplan för Skåne 2016-2019* uttrycker Region Skåne ambitionen att utveckla den kompetens och samordning som gör det möjligt för Skåne att bli en region där fristadsprogrammet är ett inslag både i stora och mindre kommuner. Region Skåne har påbörjat arbetet med att bilda ett regionalt nätverk för intresserade kommuner, för gemensam kunskapsuppbyggnad samt informations- och erfarenhetsutbyte. Dialog- och erfarenhetsutbyte pågår även med de två fristadsregionerna Jönköping och Västra Götaland, ett arbete som kan utvecklas ytterligare.

Skånska fristäder

2010 blev Malmö stad den första fristaden i Skåne. En journalist och författare från Afghanistan är under 2019-2020 Malmös sjätte stipendiat i fristadsprogrammet. Helsingborg är fristad sedan 2016 men har för närvarande ingen fristadskonstnär. Lund tog emot sin första stipendiat 2019, en författare och poet från Belarus.

Branschavtal inom professionell konstnärlig verksamhet

Alla konststartsområden har olika förutsättningar som på olika sätt påverkar villkoren för det konstnärliga skapandet inom konststartsområdet. Inom samtliga konststartsområden finns organisationer med expertkunskap om de specifika förutsättningarna för det enskilda konststartsområdet.

Genom kompetensutveckling och utbildningar, samt genom kontinuerlig dialog med centrala organisationer inom respektive konststartsområde, har kultur nämnden möjlighet att ständigt utveckla och uppdatera kriterier och villkor för regionala stöd oavsett målgrupp och inriktning på stödet, så samtliga utlysningar på så sätt betonar vikten av att följa branschavtalen men också de lagar som finns inom respektive område. Informations- och kunskapsinsatser kan genomföras kontinuerligt med ett såväl externt som internt perspektiv, för såväl politiker som tjänstepersoner i regionen och kommunerna, men också för och i samverkan med professionen och dess organisationer.

Samverkan

Kulturdepartementets delar i statens budget

Kulturdepartementet ansvarar för beredning av de delar som bland annat rör kultur, medier, demokrati, civila samhället, nationella minoriteter och trosamfund. Till varje departements ansvarsområde hör ett antal statliga myndigheter som ska tillämpa de lagar och utföra den verksamhet som riksdag och regering har beslutat om. Regeringskansliet förvaltar också ett antal företag, hel- eller delägda av staten. Det finns även ett antal stiftelser som har bildats av staten. <https://www.regeringen.se/myndigheter-med-flera/#1288>

Kultursamverkansmodellen och samverkansrådet

Kultursamverkansmodellen innebär att varje region får en samlad summa statliga medel att fördela till regional kulturverksamhet i respektive region. Modellen började införas 2011 och har av regeringen beskrivits som en av de största kulturpolitiska reformerna. Den statliga styrningen av regional kulturverksamhet utgår från nationella kulturpolitiska mål: att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund, att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet och att kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling.

Inom ramen för kultursamverkansmodellen finns ett samverkansråd inrättat vid Kulturrådet. Rådet samordnar de statliga perspektiven och värnar de nat-

ionella kulturpolitiska målen inom modellen. Det är regeringen som bestämmer vilka statliga myndigheter och nationella institutioner som ska ingå i samverkansrådet.

Myndigheter och organisationer i samverkansrådet är: *Kulturrådet (ordförande)*, *Konstnärsnämnden*, *Kungliga biblioteket*, *Länsstyrelserna (genom Länsstyrelsen i Hallands län)*, *Nämnden för hemslöjdsfrågor*, *Riksteatern*, *Riksantikvarieämbetet*, *Riksarkivet*, *Svenska filminstitutet*.

I dagsläget saknas myndigheten Statens Konstråd i samverkansrådet.

Statens konstråd

2018 fick Statens konstråd ett nytt permanent uppdrag om att samordna arbetet med att främja samtidskonstens utveckling och spridning i landet samt att stärka konstorganisationer. Syftet är att stärka den nationella infrastrukturen för professionella konstaktörer och skapa, samt stötta, nätverk och samlingspunkter på regional nivå i hela landet. Inom uppdraget arrangeras regionala konstpolitiska samtal, den nationella branschträffen *Samtidskonstdagarna*, nätverksutvecklings- projekt och tar fram rapporter och studier om konstaktörernas förutsättningar och arbete.

Statens konstråd möjliggör och befrämjar möten mellan politiker, tjänstepersoner och representanter för konstorganisationer för att prata om vad som kan göras för att stötta utvecklingen av konstfältet på lokal nivå. Genom dialog och processledning stödjer Statens konstråd det lokala konstfältet så att det kan ta vara på sin potential. Samtalen görs i samarbete med konstkonsulenter, regioner, kommunförbund och lokala konstorganisationer.

Varje år arrangeras även konferensen *Samtidskonstdagarna* i samarbete med olika aktörer i landet. Statens konstråd tar fram underlag för att stötta konstaktörer i form av rapporter och studier. Den första rapporten som färdigställdes handlar om konstinstitutionernas arbete med offentlig konst

Statens konstråds särskilda uppdrag att *Stärka konstorganisationer*.

<https://statenskonstrad.se/verksamhet/utveckling-konstorganisationer/>

SKR, Sveriges kommuner och Regioner

SKR driver ett nätverk för regionala kulturchefer som ses fyra gånger per år. Nätverket är en plattform för erfarenhetsutbyte, kunskapsinhämtning och en möjlighet att stärka professionella nätverk. Det är också en möjlighet för SKR att erbjuda möten mellan medlemmar och andra viktiga aktörer.

Kulturfrågor behandlas även återkommande på SKR:s nätverk Regional kontakt som samlar direktörer eller chefer med ansvar för regional utveckling. Dialogen mellan de SKR och regionerna har under 2020 präglats av de kulturpolitiska effekterna av Coronapandemin och vad det innebär för regional och lokal infrastruktur på kulturområdet. Här framhåller SKR vikten att få till stånd god samverkan mellan arbetsmarknads-, näringslivs- och kulturpolitiska

insatser för att mildra effekterna för kulturlivet och den kulturella infrastrukturen.

<https://skr.se/skolakulturfritid/kulturfritid/regionalkultur.8618.html>

Kulturdepartementet SOU 2018:23

I regeringsförklaringen den 21 januari 2019 informerades om att konstnärers och kulturskapares ekonomiska trygghet ska förbättras. 2019-12-17 beslutade regeringen att villkoren för professionellt verksamma kulturskapare ska stärkas, genom att ge uppdrag till flera centrala myndigheter. I artikeln *Regeringen stärker villkoren för professionellt verksamma konstnärer och kulturskapare* (publicerad på www.regeringen.se, 2019-12-17) presenterades följande insatser:

Universitetens och högskolornas arbete med breddad rekrytering utvärderas

Trots att universitet och högskolor sedan början på 2000-talet haft i uppdrag att aktivt främja och bredda rekrytering till högskolan hör de konstnärliga högskoleutbildningarna till de mest snedrekryterade när det gäller socioekonomisk bakgrund. Universitetskanslersämbetet får därför i uppdrag att utvärdera universitetens och högskolornas arbete med breddad rekrytering. Det har regeringen beslutat om i samband med en ändring i Universitetskanslersämbetets regleringsbrev.

Regeringen säkerställer en nationell samordning av yrkesintegrationsprojektet Konsten att delta

Den konstnärspolitiska utredningen visar att konstnärer ofta kommer från välutbildade hem med goda socioekonomiska förutsättningar och att det finns en bristande mångfald i yrket. Konsten att delta är ett projekt som syftar till att underlätta för utlandsfödda bild- och formskapare (nyanlända och de som varit en längre tid i landet) att bli en del av den svenska bild- och formbranschen. Genom att säkerställa en nationell samordning möjliggörs att projektet kan utvecklas till fler konstarter och att en nationell struktur säkerställs. Konsten att delta drivs av Konstnärernas Riksorganisation i samarbete med Svenska Tecknare, Illustratörcentrum, Svenska Fotografers Förbund och KLYS (Konstnärliga och litterära yrkesutövares samarbetsnämnd) m.fl.

Kartläggning av arrangörsledens förutsättningar

Arrangörsledet är viktigt för att skapa arbetstillfällen för konstnärer och har stor betydelse för att konsten ska nå ut i hela landet. Det är en länk i kedjan från konstnär till publik, såsom musikarrangörer, konsthallar, dansscener, teaterföreningar och litteraturfestivaler. Den konstnärspolitiska utredningen konstaterar att konstens behov av mellanhänder och arrangörsledet har ökat. Frågan har blivit särskilt aktuell mot bakgrund av diskussionen kring stängningen av livescener i svenska städer. Statens kulturråd får därför i uppdrag att följa upp och kartlägga arrangörsledets förutsättningar inom samtliga

konstarter. Uppdraget ska redovisas till regeringen (Kulturdepartementet) senast den 1 december 2020.

Översyn av hur regionerna arbetar med frågan om konstnärernas villkor i regionerna

Den konstnärspolitiska utredningen visar att de flesta konstnärerna bor i någon av de större städerna. Regeringen ser därför ett värde i att närmre undersöka hur regionerna i hela landet arbetar med de konstnärspolitiska frågorna. Statens kulturråd ska därför inom ramen för myndighetens uppföljningsansvar av den så kallade kultursamverkansmodellen se över hur regionerna arbetar med frågan om konstnärernas villkor och de konstnärspolitiska perspektiven.

Uppdraget ska redovisas till regeringen (Kulturdepartementet) senast 31 december 2021

Konstnärers utsatthet för hot, våld och trakasserier

Det krävs ett systematiskt arbete för att motverka hot och hat i det demokratiska samtalet. Konstnärsnämndens arbetsmiljöundersökning från 2017 visar att över en tredjedel av de konstnärer som utsatts för hot, våld och trakasserier har avstått från konstnärlig verksamhet som till exempel framträdanden, publicering och medverkan. När hot, våld och trakasserier leder till självcen-sur drabbas inte bara konstnären själv, utan även det demokratiska samtalet och den konstnärliga utvecklingen. Konstnärsnämnden får i uppdrag att uppmärksamma konstnärers utsatthet för hot, våld och trakasserier i relation till sin yrkesutövning. I uppdraget ingår att samråda med relevanta aktörer samt informera om konstnärers situation och behov.

Kartläggning av digitaliseringens konsekvenser för konstnärers villkor

Den konstnärspolitiska utredningen lyfter fram digitaliseringen som en av de samhällsförändringar som påverkat villkoren för konstnärer mest de senaste åren. Konstnärsnämnden får därför i uppdrag att, i samverkan med upphovsrättsorganisationerna inom de olika konstområdena, kartlägga digitaliseringens konsekvenser för konstnärer och analysera deras förutsättningar att verka i det nya digitala landskapet. I uppdraget ingår att undersöka olika sätt att stödja konstnärers möjlighet att utifrån gällande rätt, verka i den digitala miljön och att där nyttja, tillvarata och säkerställa rättigheterna till sina verk. Patent – och registreringsverket ska med sin sakkunskap bistå Konstnärsnämnden i detta uppdrag.

Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2021 till regeringen (Kulturdepartementet).

Åtterrporteringskrav om avtalet om medverkans- och utställningser-sättning (MU-avtalet) införs i samtliga statliga museers regleringsbrev

Ett återrapporteringskrav om efterlevnaden av det så kallade MU-avtalet inför i samtliga statliga museers regleringsbrev för 2020 som bedriver utställningsverksamhet. MU-avtalet är ett avtal som gäller för statliga institutioner och bestämmer ekonomisk ersättning till konstnärer, som till exempel bildkonstnärer, fotografer, konsthantverkare och tecknare för att ställa ut verk som konstnären äger.

Försäkringskassan ska redovisa sitt arbete med kommunikation och dialog med egenföretagare och kombinatorer

Dagens arbetsmarknad är präglad av en mängd olika anställnings- och uppdragsformer vilket gör att det ställs höga krav på den enskilda i socialförsäkringssystemet. Försäkringskassan ska därför redovisa hur myndigheten har arbetat för att utveckla informationen till egenföretagare och personer som har en kombination av inkomstkällor och anställningsformer. Utöver regleringsbreven har regeringen tagit flera andra initiativ för att stärka kulturskapares villkor, så som:

Stärkt biblioteksersättning

Författare, illustratörer och fotografer vars verk lånas ut på bibliotek får högre ersättning när biblioteksersättningen nu höjs, vilket beslutades tidigare i år. Biblioteksersättningen höjs med 5,7 miljoner kronor 2020 och ytterligare 3,8 miljoner kronor 2021. Detta är en följd av att biblioteksersättningens grundbelopp höjs med 12 öre per utlån för 2020, och med ytterligare 4 öre för 2021. Det innebär mer pengar till författare, illustratörer och fotografer vars verk lånas ut på bibliotek. Beslutet gäller för avtalsperioden 2020–2021 och bygger på en överenskommelse mellan Kulturdepartementet och upphovsmännens organisationer.

Myndigheten för kulturanalys ska titta på tillämpningen av principen om armlängds avstånd

Regeringen gav den 28 november 2019 Myndigheten för kulturanalys i uppdrag att göra en översyn av den kulturpolitiska styrningens effekter på den konstnärliga friheten. I uppdraget ingår att analysera hur kulturpolitiska insatser kan påverka den konstnärliga friheten inom bidragsgivandet och i styrningen av verksamheten, oavsett vilken politiker som styr. Myndigheten ska till exempel titta på frågor om beslut fattas av sakkunniga eller av politiker och hur kulturinstitutionernas relation till den politiska beslutsnivån ser ut. Särskilt fokus ska läggas på tillämpningen av principen om armlängds avstånd inom verksamhetsstyrningen.

Delredovisning av översynen *Den kulturpolitiska styrningens effekter på den konstnärliga friheten* (Myndigheten för kulturanalys) lämnades 2020-05-15 och slutrapportering ska göras 2021-06-10.

Erfarenhetsutbyte kring breddad rekrytering

Statssekreterarna från Kulturdepartementet och Utbildningsdepartementet höll den 18 oktober 2019 i ett rundabordssamtal med centrala utbildningsaktörer från både den formella och icke-formella konstnärliga utbildningen, kulturbranschen samt relevanta myndigheter och organisationer för att lyfta utmaningar och möjliga lösningar inom breddad rekrytering till konstnärliga utbildningar. Resultatet från rundabordssamtalet tas med i det fortsatta arbetet med dessa frågor.

Konstnärsnämnden

Konstnärsnämnden är en statlig myndighet under regeringen. Inom Regeringskansliet ansvarar Kulturdepartementet för Konstnärsnämnden och konstnärspolitiken. Myndighetens övergripande uppgift är att främja möjligheter för konstnärer att vidareutveckla sitt konstnärskap, att främja konstnärlig utveckling och stödja nyskapande kultur. Konstnärsnämnden ska också analysera och sprida kunskap om konstnärernas ekonomiska och sociala villkor och bevaka trygghetssystemens utformning och tillämpning i förhållande till konstnärlig verksamhet.

Genom sitt konstnärspolitiska uppdrag står Konstnärsnämnden i direkt kontakt med enskilda professionella konstnärer och är därmed en viktig samverkanspart inom regional kulturutveckling, vilket i Skåne sker genom en särskild överenskommelse.

Överenskommelse Region Skånes kulturförvaltning och Konstnärsnämnden

Konstnärsnämnden och Region Skånes kulturförvaltning har sedan 2016 en överenskommelse om samarbete genom *Överenskommelse Kultur Skåne – Konstnärsnämnden*, som är ett led i ett långsiktigt gemensamt utvecklingsarbete. För Konstnärsnämnden betyder överenskommelsen att myndigheten får en samordnande part i Skåne och en bättre överblick över konstnärspolitiken och tilldelningen av medel i Region Skåne. Därmed synliggörs de statliga konstnärspolitiska resurserna. För Region Skåne innebär överenskommelsen ett strategiskt partnerskap med samarbeten och insatser som bland annat stärker Skåne som attraktiv plats för residensverksamhet samt internationellt och interkulturellt utbyte.

Syftet med överenskommelsen är:

- Förbättrade villkor för konstnärerna inom samtliga konstområden
- Stärkta samarbeten mellan institutionerna och de fria konstnärerna
- Förbättrade villkor för nyskapande kulturell verksamhet
- Utveckling av de internationella kontakterna

Överenskommelsen är inte uppdaterad sedan den slöts 2016. Dialog pågår om att träffa en gemensam överenskommelse mellan de sex Sydlänen inom ramen för *Regionsamverkan Sydsverige* och Konstnärsnämnden.

Analys och rapporter

Konstnärsnämndens analysavdelning hanterar konstnärspolitiska och kulturpolitiska frågor och håller sig underrättad om konstnärernas sociala och ekonomiska villkor samt förutsättningar för konstnärligt skapande. Det innebär bland annat att löpande bevaka trygghetssystemens utformning och tillämpning i förhållande till konstnärlig verksamhet.

https://www.konstnarsnamnden.se/om_konstnarsnamnden/analys_och_utredning

I april 2020 publicerade Konstnärsnämnden en ny rapport *1% för konstnärlig gestaltning av offentlig miljö* med fokus på offentlig konst i regioner och kommuner. Rapporten belyser utvecklingen mellan 2012 och 2018, en period som präglats av högkonjunktur och ett omfattande byggande runt om i landet samt kultursamverkansmodellens etablerande. Rapporten belyser på vilket sätt dessa förändringar har påverkat tillämpningen av enprocentsregeln och därmed konstnärers arbetsmarknad och togs fram i samverkan med föreningen *Konstkonsulenterna i Sverige*, en förening för konsulenter och utvecklare inom bild- och form med utvecklingsuppdrag på regional nivå.

Regionsamverkan Sydsverige

Regionsamverkan Sydsverige bildades 1 januari 2016 med syftet att med medborgarnas bästa för ögonen utveckla samarbetet mellan verksamheterna Region Blekinge, Region Halland, Region Jönköpings län, Region Kalmar län, Region Kronoberg samt Region Skåne.

Målsättningen är att skapa en grund för ökad tillväxt i Sydsverige i ekonomiskt, ekologiskt, kulturellt och socialt hänseende. Grunden för denna ambition ska vara en strävan efter en helhetsorienterad och långsiktigt hållbar utveckling. Den övergripande målsättningen i Regionsamverkan Sydsveriges kulturutskott är att utifrån en sydsvensk horisont och från ett kulturpolitiskt perspektiv tillsammans bli en stark kulturpolitisk röst gentemot den nationella nivån, och därigenom öppna för dialog i nationella frågor. Regionsamverkan Sydsveriges kulturutskott arbetar för en helhetsorienterad och långsiktigt hållbar kulturutveckling genom:

- att utgöra en arena för dialog med den nationella nivån samt med SKRs beredning för kultur
- att främja samarbete mellan regionala kulturverksamheter
- samarbete inom prioriterade utvecklingsområden
- strategiskt kunskapsutbyte
- att främja interkommunala samarbeten

Genom Regionsamverkan Sydsverige finns möjligheter att ytterligare utveckla de insatser som pågår och som direkt syftar till att stärka villkoren för konstnärligt skapande. En av de gemensamma ambitionerna är att stimulera

konstnärligt skapande i hela Sydsverige och insatser sker idag på strategisk nivå och operativt genom berednings- och arbetsgrupper inom specifika konst- och kulturområden. Arbetsgrupperna inom respektive områden fungerar olika och de insatser som görs bygger på respektive områdes analys av behov både utifrån tillgänglighet – invånarnas möjlighet att ta del av professionell konst och kultur, men också utifrån professionens möjligheter till samverkan och konstnärlig utveckling.

Utmaningar

Region Skåne har, liksom alla 21 regioner i Sverige, en unik möjlighet till dialog om kulturpolitiska utmaningar med såväl stat som kommuner och verksamheten är därmed väl förankrad i och förhåller sig till såväl nationella som regionala kulturpolitiska mål och i dialog med kommunala förutsättningar.

Genom kultursamverkansmodellen och med stöd i den regionala kulturplanen finns väl utarbetade former för dialog och samverkan mellan de kulturpolitiska nivåerna men också mellan verksamheter och myndigheter på kulturområdet. Detta ger en möjlighet att tydliggöra den regionala rollen relaterat till statens konstnärspolitiska utredning *Konstnär- oavsett villkor?* (SOU 2018:23) utifrån ett regionalt kulturpolitiskt perspektiv men också hur andra politikområden påverkar och påverkas av de kulturpolitiska prioriteringarna och insatserna på regional nivå. För att konkretisera fokus och inriktning behöver en handlingsplan för det tvärgående utvecklingsområdet *Konstnärligt skapande* (Regional kulturplan för Skåne 2021-2024) tas fram som pekar på särskilt viktiga utvecklingsområden för området utifrån regionala förutsättningar och behov.

Regional handlingsplan

Sedan januari 2020 bedriver kulturnämnden ett strategiskt utvecklingsarbete med särskilt fokus på villkor för konstnärligt skapande, ett arbete som tar form i samband med implementeringen av *Regional kulturplan för Skåne 2021-2024*. *Konstnärligt skapande* är ett av fem tvärgående utvecklingsområden i *Regional kulturplan för Skåne 2021-2024*. Syftet med en intern handlingsplan är att specificera Region Skånes roll och insatser under planperioden. Handlingsplanen ska tas fram i samverkan mellan kulturförvaltningens utvecklings- och verksamhetsområden, i dialog med andra relevanta verksamheter inom Region Skåne samt i extern dialog med konst- och kulturområdenas (bransch- och fackliga-) organisationer, Region Skånes kollegier och referensgrupp för det fria kulturlivet och andra för området relevanta nätverk och organisationer.

Utvecklingsområdet *Konstnärligt skapande* inrymmer utmaningar som ställer krav på både kunskapsutveckling och samverkan både mellan och inom olika professioner och politikområden. I den konstnärspolitiska utredningen *Konstnär – oavsett villkor?* (SOU 2018:23) framgår med tydlighet att området är

omfattande och komplex och innefattar frågor som berör det kulturpolitiska uppdraget, men också tvärpolitiska utmaningar såväl nationellt som regionalt och lokalt. För att stärka professionens villkor och i större grad utveckla former för samverkan även i mer komplexa, tvärpolitiska frågor i Region Skåne, behövs en intern regional handlingsplan för området, som tillsammans med *Regional kulturplan för Skåne 2021-2024*, pekar ut riktning och insatser på kort och på lång sikt.

Ett par av de generella utvecklingsområden som i dagsläget finns i kulturnämndens uppdrag framstår dessutom som särskilt viktiga att titta fördjupat på, det är områden som sedan lång tid tillbaka har varit viktiga för professionen, men som har blivit än tydligare under Coronapandemin 2020:

Digital utveckling

I *Konstnär – oavsett villkor?* (SOU 2018:23), kapitel 6: *Samhällsförändringarna och konstnärerna*, beskrivs omfattande hur samhällsförändringarna och i synnerhet digitaliseringen under de senaste decennierna har påverkat konstnärernas förutsättningar att verka professionellt, "Digitaliseringens genomgripande konsekvenser för konstnärerna gäller såväl nya tekniker för det konstnärliga arbetet, som konstnärernas möjligheter att få betalt för sina prestationer och för att bredda sin marknad"

Kulturnämnden har under flera år arbetat aktivt för att utforska de möjligheter och utmaningar som den digitala utvecklingen innebär för kultursektorn. Fokus har genom åren legat på kompetensutveckling i bred bemärkelse och de senaste åren med särskild tyngdpunkt på besöks- och publikutveckling. I första hand har insatserna riktat sig till mottagare av verksamhetsstöd.

Frågor om hur upphovspersoner får betalt för det konstnärliga innehåll som sprids i digitala kanaler har hittills främst hanterats av professionens egna branschorganisationer och fackförbund såsom STIM, BUS, Teaterförbundet för scen och film, Musikerförbundet m fl. Som en konsekvens av Coronapandemin och Covid-19 ställs nu frågan om upphovspersonernas ersättning för spridning i digitala kanaler på sin spets.

Kunskaps- och kompetensutvecklingsinsatser om upphovsrätt men också om ekonomin i en digital kontext kan genomföras i samverkan med de branschorganisationer som har fokus på just dessa utmaningar. Digitala kanaler är allt viktigare inkomstkällor för professionella konstnärer och frågan har ställts på sin spets under coronapandemin, då streamingen av konstverk och kulturupplevelser har ökat, vilket i sig inte innebär att konstnären får betalt för sin konst. Mer komplexa frågor, som handlar om att digitaliserade mötesplatser inte kan ersätta möten med publiken i fysiska rum, har ställts på sin spets under pandemin och behöver därför finnas med i analysen av hur olika rum för konst behöver olika typer av stöd och insatser. Digitaliseringens övergripande konsekvenser gäller även den digitala kompetensen inom de professionella fälten.

Region Skåne kan stötta den digitala utvecklingen även beträffande villkoren för konstnärligt skapande dels utifrån perspektivet att i än större utsträckning verka för möjligheten att tillgängliggöra konsten och kulturen i digitala kanaler men också genom att i samverkan med branschorganisationerna göra särskilda insatser i syfte att stärka utvecklingen och kunskapen om hur upphovspersoner i större utsträckning ska få betalt för de verk som sprids i digitala kanaler, oavsett konststart.

Kulturella och kreativa näringar – KKN

Med kulturella och kreativa näringar (KKN) avser Region Skåne branscherna arkitektur, form och design, film, fotografi, konst, mode, litteratur, musik, scenkonst, måltid, spel och media, turism och besöksnäring samt upplevelse-baserat lärande.

Företag och entreprenörer som bygger sin verksamhet på kultur och kreativitet representerar viktiga näringar för Skåne. Genom sin koppling till det kulturella fältet bidrar dessa aktörer starkt till Skånes attraktivitet, livsmiljö, hållbar tillväxt samt ett Skåne i balans. Det är också viktigt att beakta de konstnärliga utbildningarnas roll i utvecklingen av kulturella och kreativa näringar. År 2018 uppgick omsättningen vid arbetsställena inom KKN i Skåne till 22,4 miljarder kr och förädlingsvärdena till 10,8 miljarder kr. KKN stod för 2,1 procent av omsättningen och 2,9 procent av förädlingsvärdena inom det privata näringslivet.

I *Konstnär – oavsett villkor?* (SOU 2018:23) kapitel 6: *Samhällsförändringarna och konstnärerna*, under rubriken 6.4 *Arbetsmarknaden för upphovsmän och utövare* beskrivs hur “den ökade insikten om att konstnärliga verk och prestationer också bidrar till en betydande del av samhällsekonomin genom de kulturella och kreativa näringarna i viss mån förändrat synen på arbetsmarknaden för upphovsmän och utövare”. I kapitlet ställs frågor om det går att betrakta konstnärernas arbetsmarknad som särpräglad och att svaret på den frågan är starkt kopplad till vilka konstnärspolitiska åtgärder som kan förväntas vara mest verkningsfulla. Här beskrivs utmaningar inom såväl den digitala ekonomin, som utvecklingen av kulturella och kreativa näringar och frågan om konstnärsområdenas olika typer av anställningsformer. Kopplingen mellan digitalisering och Kulturella och kreativa näringar är central och inrymmer utmaningar som handlar dels om hur konstnärerna i större utsträckning ska få betalt för digital spridning av sina verk men också hur tillgängligheten i digitala kanaler till t ex litteratur, musik, film, scenkonst och bildkonst kan utvecklas.

Att det finns kopplingar mellan subventionerad kultur och kulturföretagande är välkänt. Många mindre aktörer har sin finansiella bas från offentligt finansierade kulturinstitutioner, exempelvis genom olika kortare eller längre pro-

jektanställningar, som ger en grundtrygghet och möjliggör parallell utveckling av egna projekt och i många fall uppstart av nya kreativa företag. Att offentligt finansierad kultur har betydelse för det kulturella deltagandet är också väl etablerad kunskap. Kulturskolor, Skapande skola och liknande verksamheter skapar till exempel möjlighet till ett brett kulturutövande, vilket i sin tur skapar förutsättningar för vidare utveckling mot spetskompetens och därigenom möjligheter att i förlängningen försörja sig på sitt skapande.

Kultur- och näringslivspolitik behöver, med ömsesidig respekt för respektive kärnuppdrag, i ökad utsträckning söka ett utvecklat samspel för att dra full nytta av dessa potentialer.

Internationellt arbete

EU-politiken påverkar Skåne och Region Skånes verksamhet. EU är också en finansieringskälla som gör det möjligt att växla upp de regionala och nationella utvecklingsmedlen för att bedriva det regionala utvecklingsarbetet med förankring i omvärlden. Genom internationellt samarbete blir Skåne mer synligt och attraktivt för omvärlden. Detta stärker möjligheterna att påverka EU-politiken och styrningen av de resurser som bidrar till den regionala utvecklingen och som därmed kan komma konstnärer och kulturskapare till del.

Kulturnämnden ger stöd till det europeiska nätverket *Trans Europe Halles* med säte i Lund för att de ska stärka hela det skånska kulturlivets kapacitet och kompetens avseende särskilt EU-finansierat internationellt samarbete. Kulturförvaltningen deltar också i ett sådant samarbete med medel från Kreativa Europa och planerar tillsammans med Lunds universitet en ansökan om medel från forsknings- och innovationsprogrammet *Horizon Europe* inför den kommande programperioden 2021-2027. Syftet är att utveckla villkoren för konstnärligt skapande, bland annat genom kulturdriven näringslivsutveckling.

Gränshindersfrågorna för kulturskapare som bor och arbetar i både Skåne och Danmark har länge uppmärksammats, men på kulturområdet finns det idag ingen Öresundsregional politisk plattform som särskilt arbetar med kulturpolitiska frågor. Dock har en stor andel av de gränshinder som identifierades redan när Öresundsbron var nybyggd åtgärdats.

Även i det interregionala samarbete som omfattar hela södra Östersjön (STRING) har de kulturpolitiska frågorna låg prioritet.

Referenslista

- *Regional kulturplan för Skåne 2021 – 2024*
- *Regional kulturplan för Skåne 2016-2020*

- *Förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet* http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-20102012-om-fordelning-av-vissa_sfs-2010-2012
- *Ny förordning i Kultursamverkansmodellen från och med 2018* http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-20102012-om-fordelning-av-vissa_sfs-2010-2012 <http://www.kulturradet.se/nyheter/2018/Bild-och-form-blir-eget-omrade/>
- *Covid-19-konsekvenser för kultursektorn i Skåne*, PM 2020-05-17, Dnr 2020-POL000183
- *Konstnärspolitiska utredningen: "Konstnär – oavsett villkor?"* SOU 2018:23 <https://www.regeringen.se/496594/contentassets/9e77d09ab00c405bb0998490511ff2f4/konstnar--oavsett-villkor-sou-201823.pdf>
- *Regeringen stärker villkoren för konstnärer och kulturskapare*; <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2019/12/regeringen-starker-villkoren-for-konstnarer-och-kulturskapare>
- *Regeringen stärker villkoren för konstnärer och kulturskapare*; Artikel: <https://www.regeringen.se/artiklar/2019/12/regeringen-starker-villkoren-for-professionellt-verksamma-konstnarer-och-kulturskapare/>
- *Ny, kraftig höjning av biblioteksersättningen (Kulturdepartementet 2019-05-23)* <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2019/05/ny-kraftig-hojning-av-biblioteksersattningen/>
- *Regeringsbeslut, Kulturdepartementet (2020-06-04), Ku2020/01235/KO(delvis), Ku2020/01364/KO, Myndigheten för kulturanalys, Översyn av den politiska styrningens effekter på den konstnärliga friheten.*
- *Region Skånes remissvar: Konstnär – oavsett villkor?* (SOU 2018:23) 2018-08-29, Dnr 1801746
- *Region Skånes kulturförvaltning; PM Konstnär – oavsett villkor?* (SOU 2018:23)
- *Regeringens beslut om förstärkningen av stöd till kulturen med till följd av coronavirusets effekter, beslut 2020-03-20*

<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2020/03/en-miljard-kronor-till-kultur-och-idrott-till-foljd-av-coronavirusets-effekter/>

- *Strategi för film och rörlig bild 2015-2020* <https://utveckling.skane.se/publikationer/strategier-och-planer/strategi-film-och-rorlig-bild/>
- *Handlingsplan för rörlig bild: film, digitala spel och transmedia (2015-2020)* <https://utveckling.skane.se/publikationer/strategier-och-planer/region-skanes-handlingsplan-rorlig-bild/>
- *Internationell strategi för kulturnämndens verksamhetsområde (2011)* <https://utveckling.skane.se/publikationer/strategier-och-planer/international-strategi-for-kulturnamndens-verksamhetsomrade/>
- *Region Skånes handlingsplan för litteratur och serier (2018-2023)* <https://utveckling.skane.se/publikationer/strategier-och-planer/region-skanes-handlingsplan-for-litteratur-och-serier-2018-2023/>
- *Litteratur och serier i Skåne – Vitalisering, samverkan, mångfald (2016)*
- *En inventering av konstområdet litteratur i Skåne (2015).*
- *Region Skånes strategi för gestaltad livsmiljö – arkitektur, form och design* <https://utveckling.skane.se/publikationer/strategier-och-planer/region-skanes-strategi-for-gestaltad-livsmiljo---arkitektur-form-och-design/>
- *Riktlinjer för fast konstnärlig gestaltning i Region Skånes fastighetsbestånd (2016)* Nya Riktlinjer för konstnärlig gestaltning beslutas i Region Skånes Kulturnämnd 20-05-07 och Servicenämnd 20-04-14 maj samt i Regionstyrelsen i september 2020. https://utveckling.skane.se/siteassets/kultur/dokument/riktlinjer_for_fast_konstnarlig_gestaltning_regionskane_2016.pdf
- *Riktlinjer för inköp av lös konst till Region Skånes konstsamling (2012) Dnr 1102089* https://utveckling.skane.se/siteassets/kultur/dokument/riktlinjer_inkop_konst_region_skanes_konstsamling.pdf
- *Rapport: 1% för konstnärlig gestaltning av offentlig miljö (2020)* Konstnärsnämnden i samverkan med föreningen Konstkonsulenterna i Sverige. <https://www.konstnarsnamnden.se/default.aspx?id=24139>

- *Utanför de institutionella väggarna*. En rapport om konstinstitutionernas arbete med offentlig konst och gestaltning av gemensamma miljöer i Sverige. Av Helena Selder på uppdrag av Statens konstråd.
- *Resultatrapport, Kartläggning subventionerad kultur för barn och unga i Region Skåne 2019/2020*, Institutet för kvalitetsindikatorer (2020), Dnr 2020-POL000221
- *Statens konstråds särskilda uppdrag att Stärka konstorganisationer*: <https://statenskonstrad.se/verksamhet/utveckling-konstorganisationer/>
- *Kulturnämndens strategi för digital kultur (2013-2015)* Dnr: 1100813
- *Överenskommelse mellan folkbildningen i Skåne och Region Skåne (2016-2030)* <https://utveckling.skane.se/publikationer/strategier-och-planer/overenskommelse-mellan-folkbildningen-i-skane-och-region-skane/>
- *Handlingsplan för kulturella och kreativa näringar 2013 (?) - 2020* <https://utveckling.skane.se/publikationer/strategier-och-planer/kulturella-kreativa-naringar--handlingsplan/>
- *Region Skånes strategi och handlingsplan för kultur och hälsa 2015-2020* <https://utveckling.skane.se/publikationer/strategier-och-planer/region-skanes-strategi-och-handlingsplan-for-kultur-och-halsa-2015-2020/>
- *Regional biblioteksplan för Skåne 2017-2020* <https://utveckling.skane.se/publikationer/strategier-och-planer/regional-biblioteksplan-20172020/>
- *Kulturnämndens strategi för Forskning, utveckling och utbildning (2011)* samt ett flertal separata överenskommelser med universitet och högskolor i Skåne, kring specifika samarbeten
- *Överenskommelse Kultur Skåne – Konstnärsnämnden (2016)* Dnr 1602220 <https://utveckling.skane.se/siteassets/kultur/dokument/overenskommelse-kultur-skane---konstnarsnamnden.pdf>
- *Bildkonstens och formområdet infrastruktur i Skåne 2015-2019*, Region Skånes kulturnämnd PM 2019-12-05, Dnr 1900611
- *PM Bildkonstens infrastruktur i Skåne 2005-2014, 2014* Dnr 1400923
- *Genomlysning av centrumbildningar i Region Skåne 2017*. Rapport från Institutet för kvalitetsindikatorer.

- *Regionsamverkan Sydsverige och de tre gemensamma kulturpolitiska prioriteringarna*, www.regionsamverkan.se
- *Positionspapper Regionsamverkan Sydsverige* <http://regionsamverkan.se/wp-content/uploads/2018/09/Ett-enat-Sydsverige-skapar-ett-starkt-kultursverige-positions-papper-för-kultur.pdf>
- *Positionspapper regionsamverkan Sydsverige kultur, 2017* <http://regionsamverkan.se/wp-content/uploads/2018/07/Ett-enat-Sydsverige-skapar-ett-starkt-kultursverige-2017.pdf>
- Skånes regionala utvecklingsstrategi - *Det öppna Skåne 2030* www.skane2030.se
- *Konstnärlig gestaltning, broschyr Region Skånes kulturförvaltning och Regionfastigheter 2018* https://utveckling.skane.se/siteassets/kultur/dokument/konstnarlig-gestaltning_rs_webb.pdf
- *Översyn av bidragsstruktur* KN 2019-11-14 Dnr 1900636
- *Kulturstödets villkor och former* KN 2020-01-21 Ärendenummer 2019-POL000082
- *Den kulturpolitiska styrningens effekter på den konstnärliga friheten. Delredovisning 2020-05-20.* Myndigheten för kulturanalys, Dnr 2020-55

Bilaga 1

Lagstiftning på Kulturområdet

Att fritt kunna delta i kulturlivet och uttrycka sig genom konst är en mänsklig rättighet enligt FN:s internationella konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Grundlagen slår fast att den enskildes personliga, ekonomiska och kulturella välfärd ska vara grundläggande mål för den offentliga verksamheten (RF 1 kap. 2 §). Inom kulturområdet är *bibliotek, museer och kulturmiljö* reglerade i lagstiftningen.

Kultursamverkansmodellen regleras av förordningen (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet. Till grund för förordningen ligger lagen (2010:1919) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet som slår fast att en region får fördela vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet om en regional kulturplan har upprättats

av regionen, och kulturplanen överensstämmer med de föreskrifter som regeringen meddelar. Utöver detta finns det ett flertal andra lagar som har bäring på kulturområdet och ska beaktas i det regionala kulturutvecklingsuppdraget, bland annat följande:

- Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724)
- Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter
- Europeiska landskapskonventionen
- Förordning (2017:583) om regionalt tillväxtarbete
- Lag (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk

Bilaga 2

Det professionella kulturlivets branschorganisationer

Flera av branschorganisationerna samlar yrkeskategorier tvärkonstnärligt, vilket innebär att en organisation kan vara central och viktig för flera professionella roller inom området, t ex genom specifika avdelningar inom förbundet. KLYS är en samlande organisation för ett flertal konstområden, men alla organisationer är inte med i KLYS. Centumbildningarna samlar de fria professionella kulturutövare i Sverige. De förmedlar och producerar kultur över hela landet och är specialister på sina medlemmars verksamhet, som i sin tur är samlade i 13 olika organisationer. Flera av centrum-bildningarna uppbär regional verksamhetsstöd och är därmed en del av kulturnämndens befintliga verksamhet, vilket skiljer sig från de andra organisationerna nedan.

Musiker, artister och upphovspersoner:

Svensk Scenkonst

Bransch- och arbetsgivarorganisation för verksamheter inom professionell scenkonst. Representerar över 100 arbetsgivare inom scenkonst- och musikområdet - teatrar, orkestrar, operahus, danskompanier, regionmusikorganisationer, produktionsbolag m.m.

www.svenskscenkonst.se

Musikerförbundet (fackförbund för professionella musiker och artister)

www.musikerforbundet.se

SYMF – Sveriges Yrkesmusikerförbund (fackförbund för anställda i orkestrar, professionella körer och inom länsmusiken eller som frilansare i dessa och andra sammanhang)

www.symf.se

FST – Föreningen Svenska Tonsättare (organiserar de professionella tonsättarna inom det konstmusikaliska området, drygt 400 medlemmar)
www.fst.se

SKAP – Sveriges kompositörer och textförfattare (intresseorganisation för Sveriges musikkapare och deras rättigheter)
www.skap.se

STIM – Svenska tonsättares internationella musikbyrå (upphovsrättsorganisation som företräder musikkapare och musikförlag som skrivit text och musik)
www.stim.se

Sami – Svenska Artisters och Musikers Intresseorganisation (företräder rättighetsinnehavare, dvs. utövare som spelar och sjunger)
www.sami.se

Musikcentrum Riks
www.musikcentrumriks.se
Musikcentrum Syd
www.musikcentrumsyd.se

Musikalliansen
Musikalliansen erbjuder tillsammans med Dansalliansen och Teateralliansen en speciell form av anställning för professionella dansare, skådespelare och musiker. Konstruktionen skapades för att kompensera att det har försvunnit ett stort antal fasta tjänster för professionen från Sveriges scenkonst- och musikinstitutioner.
www.musikalliansen.se

Teater, dans och cirkus:

Teaterförbundet för scen och film
<https://teaterforbundet.se/>

Centrum för dramatik
<http://www.centrumfordramatik.se/>

Teatercentrum
<https://www.teatercentrum.se/>

Teateralliansen
Teateralliansen erbjuder tillsammans med Dansalliansen och Musikalliansen en speciell form av anställning för professionella dansare, skådespelare och musiker. Konstruktionen skapades för att kompensera att det har försvunnit

ett stort antal fasta tjänster för professionen från Sveriges scenkonst- och musikinstitutioner.

<https://teateralliansen.se/>

Dramatikerförbundet

<https://www.dramatiker.se/>

Riksteatern

Riksteatern arrangerar, förmedlar, producerar och utvecklar scenkonst i alla former. Genom sina produktioner och turnéer bidrar de till många arbetstillfällen för hela scenkonstområdet.

<https://www.riksteatern.se/>

Svensk Scenkonst

Bransch- och arbetsgivarorganisation för verksamheter inom professionell scenkonst. Representerar över 100 arbetsgivare inom scenkonst- och musikområdet - teatrar, orkestrar, operahus, danskompanier, regionmusikorganisationer, produktionsbolag m.m.

www.svenskscenkonst.se

Danscentrum Syd och Danscentrum Riks

På regional nivå arbetar Danscentrum konkret med danskonstnärernas villkor genom att bland annat erbjuda daglig träning, specialanpassade repetitionslokaler samt olika typer av konstnärsresidens. Danscentrum Syd tillhör Danscentrum Riks som på en övergripande nationell nivå arbetar för att stärka danskonstens villkor och är även en arbetsgivarförening som tecknar kollektivavtal med Teaterförbundet.

www.danscentrumsyd.se

www.danscentrum.se

Manegen – Centrumbildning för cirkus, varieté och gatupformance

www.manegen.org

Finns enbart en riksorganisation. Har dock medlemmar i Skåne och bedriver daglig träning i Malmö i samarbete med Karavan.

Teaterförbundet

www.teaterforbundet.se

Fackförbund som organiserar yrkesverksamma från alla olika yrkeskategorier inom dans, cirkus, teater, film, musikdramatik och liknande. Dansare, cirkusartister, koreografer, tekniker, scenografer, filmarbetare, producenter, skådespelare, regissörer med flera. Har olika yrkesavdelningar, bland annat en för dansare, en för koreografer och en för artister. Sluter kollektivavtal med bland andra Svensk Scenkonst och Danscentrum.

Scensverige

www.scensverige.se

Branschorganisation för hela scenkonstbranschen i Sverige. Medlemmar är institutioner, fria grupper och olika typer av organisationer. Arbetar på ett övergripande plan för att stärka förutsättningarna för konstnärlig scenkonstproduktion genom olika samverkansprojekt och ett politiskt påverkansarbete.

Dansalliansen

www.dansalliansen.se

Dansalliansen erbjuder tillsammans med Teateralliansen och Musikalliansen en speciell form av anställning för professionella dansare, skådespelare och musiker. Konstruktionen skapades för att kompensera att det har försvunnit ett stort antal fasta tjänster för professionen från Sveriges scenkonst- och musikinstitutioner.

Litteratur och serier:

Sveriges författarfond

www.svff.se

Sveriges författarförbund

www.forfattarforbundet.se

Författarcentrum

www.forfattarcentrum.se

Författarcentrum Syd

<https://forfattarcentrum.se/category/sektion-syd/>

Dramatikerförbundet

www.dramatiker.se

Centrum för Dramatik

www.centrumfordramatik.se

Centrum för Dramatik Syd

www.manusforfattare.nu

Journalistförbundet

www.sjf.se

Svenska tecknare

www.svenskatecknare.se

Seriefrämjandet

www.serieframjandet.se

Seriefrämjandet Syd <https://serieframjandet.se/serieframjandet/lokalforeningar/serieframjandet-skane/>

Illustratörcentrum

www.illustratorcentrum.se

Bild och form:

Konstnärernas Riksorganisation

Rikstäckande

www.kro.se

Bästa Biennalen

www.bastabiennalen.se

Centrum för fotografi

Rikstäckande

<http://www.centrumforfotografi.se/>

Illustratörscentrum

Rikstäckande (finns en person som representerar IC i Skåne)

<https://www.illustratorcentrum.se/>

Konsthantverkscentrum, KHVC

Regionalt och rikstäckande. För regionalt se KHVC Skåne.

www.konsthantverkscentrum.org/sv.html

Konstnärscentrum

Regionalt och rikstäckande. För regionalt se KC Syd www.kcsyd.se

www.konstnarscentrum.org/

Samtida produktion och konsumtion, SPOK

Rikstäckande

www.s-p-o-k.se/sv

Keramiskt center Höganäs

Regional

www.keramisktcenter.se/

KKV Grafik Malmö

Regional

www.kkvgrafikmalmo.se/

KKV Monumental

Regional

www.kkvmm.se/

KKV Textiltryck Malmö

Regional

www.textiltryckmalmo.se/

Konstfrämjandet

Regionalt och rikstäckande. För regionalt se Konstfrämjandet Skåne

www.skane.konstframjandet.se

www.skane.konstframjandet.se/

Mediaverkstaden Skåne

Regionalt

<http://www.mediaverkstaden.org/>

SVID Stiftelsen Svensk Industridesign

Rikstäckande

<https://svid.se/>

Form/Design Centers ”Branschguide”

Branschguiden är en plattform som synliggör den sydsvenska form-, arkitektur- och designscenen.

<https://www.formdesigncenter.com/branschguiden/>

Film och rörlig bild:

Film & TV-producenterna

<https://filmtvp.se/>

OFF (Oberoende filmares förbund)

<http://off.se/>

Teaterförbundet (med yrkesavdelningar som biografer, filmarbetare, skådespelare, filmregi, pedagog)

<https://teaterforbundet.se/>

Kontakt nätet

Riksorganisationen för ideella kulturföreningar

<http://www.kontaktatet.se/coronaviruset/>

KLYS och centrumbildningar

KLYS - *Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd* utgör en samlad röst för ett stort antal yrkesverksamma kulturskapare i Sverige och företräder genom 14 medlemsorganisationer ca 30 000 konstnärligt yrkesverksamma inom områdena ord, ton, scen/film och bild/form i frågor av gemensamt intresse.

KLYS www.klys.se är rikstäckande och dess medlemsorganisationer är:

Ord

- Sveriges Författarförbund
- Dramatikerförbundet

- Svenska Journalistförbundet (SJF)
- Läromedelsförfattarna

Bild/form

- Konstnärernas Riksorganisation
- Svenska Tecknare
- Svenska Fotografers Förbund

Ton

- Föreningen Svenska Tonsättare (FST)
- SKAP – Sveriges Kompositörer och Textförfattare
- FEDERATIONEN SVENSKA MUSIKER (FSM):
  - Sveriges yrkesmusikerförbund (Symf)
  - Musikerförbundet

Scen/film

- Teaterförbundet /För Scen och Film
- Sveriges Scenkonstregissörer
- Oberoende Filmares Förbund (OFF)
- Unionen, Fackklubben vid SR, SVT och UR